

Význam vysoké uvědomělé kázně pro zabezpečení nepřetržité bojové pohotovosti ČSLA

Boj za získání iniciativy a časového předstihu v soudobé válce bude veden s velkými ztrátami na lidech a technice. Vojska budou muset často v nejkratší době měnit cíl svého úsilí, manévrovat, působit bez těsného dotyku se sousedem, překonávat pásma zamořená radioaktivními látkami, vést boj ve dne i v noci atd.

Jaderné údery nepřítelů mohou způsobit u vojsk silné psychické otřesy a strach, mohou vést k všeobecné lhostejnosti, k neschopnosti správně reagovat na situaci a plnit bojový úkol.

Možnost nenadálého napadení ČSSR a ostatních socialistických států agresivním nepřitelem vyžaduje, aby již v době míru

byl každý jednotlivec, jednotka, útvar či svazek připraven k plnění základních úkolů nezbytných pro obranu své vlasti. Mezi tyto úkoly patří uvedení do plné bojové pohotovosti v kasárnách nebo v prostoru soustředění, zastavení agresora na státních hranicích, zabránění jeho proniknutí na naše území a v součinnosti s ostatními armádami států Varšavské smlouvy mu zasadit zdrcující úder. Všechny tyto úkoly však mohou být splněny jen tehdy, budou-li příslušníci ČSLA bez rozdílu zda jde o vojáky z povolání, nebo základní služby, přistupovat k plnění svých povinností s uvědomělou **vojenskou kázní**.

* * *

Kázeň je složitý společenský jev, který v obecné podstatě vyjadřuje úroveň uvědomělého plnění povinností každého občana socialistické společnosti, respektování požadavků a principů jejího vývoje, dodržování socialistické zákonitosti a základních norem, které regulují společenský život.

Z toho můžeme vyvodit charakteristiku **vojenské kázně**. Je to kázeň, která je založena na uvědomělosti, oddanosti věci socialismu, na hlubokém pochopení své povinnosti a odpovědnosti za obranu socialistické vlasti a celého socialistického tábora.

Výrazným rysem vojenské kázně v ČSLA je uvědomělý, aktivní a iniciativní vztah vojáka k vojenské službě. Nejde tedy jen o pasivní snášení těžkostí a strádání vojenské služby. Uvědomělá vojenská kázeň

zavazuje každého příslušníka ČSLA, aby všestranně napomáhal při jejím upevňování, byl družný a pomáhal ostatním. Z tohoto hlediska je vojenská kázeň takový stav, kdy vojáci hluboce chápou politiku KSČ, jsou odhodláni k boji, dovedně zacházejí se svěřenými zbraněmi a ovládají bojovou techniku.

V mírovém životě zahrnuje vojenská kázeň komplex opatření, která zabezpečuje nejlepší splnění úkolů bojové pohotovosti, bojové a politické přípravy, dodržování vojenského režimu, plnění příkazy, rozkazů, řádů a předpisů, soudružského vztahu ke kolektivu, chování na veřejnosti atd.

V době války se projevuje vojenská kázeň kromě uvedených vlastností též statečností, pevností, směrlostí, iniciativním plněním bojových úkolů, uvědomělým

ovládáním a řízením svého jednání i v podmínkách hrozícího jaderného napadení, v terénu zamořeném radioaktivními látkami, při odstraňování následků jaderného napadení, při překonávání jiných nebezpečných situací, námahy a vzniklých obtíží. Je to schopnost bezvýhradně se podřizovat rozkazům a nařízením velitelů.

Současně však vysoká specializovanost (dělbba činnosti) vojáků při obsluze techniky, zvýšený stupeň samostatnosti malých bojových kolektivů, rychlé změny situace na bojišti, častá činnost v odtržení od hlavních sil a z toho vyplývající nemožnost vydat podrobný rozkaz vytvářející situaci, kdy činnost jednotlivých vojáků mohou řídit jen rámcové pokyny velitele. Proto na stupni samostatnosti, sebekázně a iniciativy vojáků bude záviset úspěch či neúspěch vyřešení vzniklé situace a splnění úkolu.

Používání zbraní hromadného ničení se vyznačuje fyzickým i silným psychickým účinkem na vojska. To může záporně ovlivnit průběh bojové činnosti, snížit odolnost vojáků, vyvolat zmatek, popřípadě i paniku. Všechny tyto okolnosti vyžadují od vojáků vysokou vojenskou kázeň, vypěstovaný cit osobní zodpovědnosti, schopnost sebezapření a sebeobětování se pro splnění úkolu.

Nové požadavky na vojenskou kázeň, které vyplývají ze změn v charakteru globální války a způsobu vedení operací a boje, daly podnět k vytvoření nových kategorií vojenské kázně. V současné době např. rozeznáváme kolektivní (součinnostní) kázeň, technicko-technologickou kázeň, časovou a prostorovou kázeň, kázeň pohotovostních sil apod.

Kolektivní (součinnostní) kázeň je schopnost důsledně a přesně plnit společné úkoly v družstvech, osádkách a obsluhách jednotlivých zbraní i mezi součástmi a jednotkami. Patří tam i součinnostní kázeň, která vyplývá ze vzájemných vztahů mezi útvary, svazky jednoho druhu vojska, mezi různými druhy vojsk, místními vojenskými správami, ale i s lidovými milicemi a složkami Federálního ministerstva vnitra. Na nejvyšší úrovni se projevuje v plnění závazků armád Varšavské smlouvy.

Kolektivní kázeň nabývá na významu proto, že ČSLA je stále ve větší míře vybavována bojovými prostředky, které obsluhuje celý kolektiv specialistů. Proto většina zbraní (kromě ručních zbraní) se stává kolektivní zbraní v kvalitativně novém, vyšším smyslu tohoto pojmu. Zvýšila se odpovědnost jednotlivce před kolektivem za splnění společného úkolu — vy-

scké bojové pohotovosti a připravenosti. Chyba kteréhokoli člena obsluhy nebo zdánlivě nepatrné a neúmyslné porušení kázně může způsobit nejen nesplnění úkolu, ale v důsledku toho i velké ztráty na živé síle, bojové technice a materiálu vlastních vojsk.

Současně však vzrostla též odpovědnost kolektivu za jednání a činnost každého vojáka, za jeho pohotovost k bojové činnosti. Do tohoto kolektivu patří i velitel. Proto jejich osobní příklad v plnění funkčních povinností má v kolektivní kázní značnou důhlu.

Úspěšné splnění bojového úkolu závisí tedy na

- sladění osádek a obsluh a na přesném plnění povinností každého člena,
- pevném vojenském přátelství bez falešného kamarádství a solidarity a bez shovívavosti,

- vzájemné důvěře vojáků mezi sebou, ke svému veliteli, na společné víře v kvalitu zbraně, kerou obsluhují a na pevné víře v konečné vítězství,

- připravenosti kteréhokoli člena osádky přijít svému druhu na pomoc nebo ho vystřídat.

Nezbytnými podmínkami úspěchu je též jednota činnosti, které se dosahuje podřizováním vůle mnoha členů vůli velitele a nejlépe velitelskou pravomocí.

Technicko-technologická kázeň se projevuje ve vzorném a dovedném využívání velmi složitě bojové, dopravní a speciální techniky a zbraní při nejpřísnějším zachování odpovídajících platných předpisů, směrnic, technických a technologických pravidel, norem a postupů.

Požadavek technicko-technologické kázně vyplývá z realizace výsledků vědeckotechnické revoluce ve vojenství. Do ČSLA byly a jsou i nadále zaváděny nové zbraně a bojová technika se stále dokonalejším způsobem zaměřením na cíl, s velkou přesností střelby, značným ničivým účinkem a vysokou mobilností (velkou rychlostí přesunu, zvýšeným akčním rádiusem, schopností překonávat terénní a vodní překážky z chodu), které poskytují živé síle potřebnou ochranu před palbou z ručních zbraní nepřítele.

Udržování těchto moderních zbraní a bojové techniky v nepřetržitěm bojeschopném stavu, jejich správné ovládání a používání, dovedná organizace ošetřování, pečlivá kontrola připravenosti všech bojových systémů tak, aby bylo možné plnit bojové úkoly s nejmenším vynaložením času a sil a s nejnižšími bojovými ztrátami, vyžaduje nejen vysokou úroveň znalostí vypěstovaných kvalitní technickou přípravou, ale i vysokou technicko-tech-

nologickou kázeň obsluhy, osádky, družstva a dokonalé sladění jednotek útvarů a svazků všech druhů vojsk.

Přes velmi pozitivní výsledky dosažované v technicko-technologické kázni v posledních letech, přetrvávají dosud stále některé nedostatky, které negativně ovlivňují úroveň bojové pohotovosti. Tak např. nekázeň v dodržování zásad racionálně provozního cyklu u některých jednotek vede k haváriím a poruchovosti bojové techniky a tím ke snížení její bojeschopnosti. Nedodržování opatření boje proti alkoholismu snižuje schopnost řidičů a obsluh bojové techniky splnit úkoly v krátkých časových lhůtách. Neplnění řádů a předpisů vyvolává neorganizovanost a pasivitu atd.

Stálá bojová pohotovost ČSLA vyžaduje, aby určené síly a prostředky byly trvale připraveny k neprodlenému plnění bojových úkolů. Vojska vyčleněná do stálé bojové pohotovosti musí udržovat svou bojovou, dopravní a speciální techniku i zbraně neustále ve spolehlivém technickém stavu, tj. schopnou nejen rychlého výjezdu z kasáren, ale připravenou pro daleký přesun a k okamžitému zasazení do bojové činnosti. Řidiči musí být připraveni rychle odstraňovat případné závady vzniklé nebo signalizované během přesunu a vedení boje. Proto po každém použití bojové, dopravní a speciální techniky (např. při výcviku) musí ji v co nejkratší době doplnit, ošetřit a opravit v plném rozsahu k plnění dalšího úkolu.

K dosažení tohoto cíle je nutné soustředit k době ošetřování a opravování bojové, dopravní a speciální techniky a zbraní všechny dostupné druhy moderního řízení práce, moderní technologie, všechny nezbytné prostředky a kapacity, dále organizovat jejich maximální využití (směnnost a využití pracovní doby) a zabezpečit trvalou pohotovost výjezdu PHM, skladů materiálu apod. Současně je nutné organizovat náročný technický dozor nad pracemi a techniku uvést v krátké době do plné bojové pohotovosti.

Splnění požadavků na technicko-technologickou kázeň je závislé nejen na teoretických znalostech a praktickém zvládnutí zásad používání bojové techniky, ale též na morálně politickém stavu vojsk, jejich uvědomělosti kázní a vysokých morálních a volních vlastnostech, jako je čestnost, uvědomělost, sebekontrola, odvážnost a obětavost při plnění povinností.

Tyto osobní vlastnosti příslušníků ČSLA vystupují do popředí především na různých odloučených pracovištích, kde není po určitou dobu přímý dozor a kontrola organického velitele. V takových přípá-

dech je hlavní podmínkou splnění úkolu jednotky sebekázeň a osobní odpovědnost a technicko-technologická kázeň jednotlivce i celé jednotky.

Výchova k tomuto druhu kázně není už výlučnou záležitostí inženýrů, techniků a obsluh, jako tomu často bývalo v minulosti, ale je věcí všech velitelů, pracovníků štábů, politických pracovníků, stranických i svazáckých organizací.

Časová kázeň je schopnost vojáka nebo kolektivu vyvíjet rychlou a přesnou činnost rozpočtenou na minuty a vteřiny. Požadavek časové kázně vyplývá z velké pohyblivosti vojsk a rychlého spádu bojové činnosti. Rozhodujícím prvkem se stává raketová a ostatní objektivní bojová technika a z ní vyplývající objektivní tendence zkracování norem bojové pohotovosti těchto prostředků.

Několicí osobně zvýšení rychlosti procesů, jichž se voják zúčastňuje, značně zvýšilo nároky na jeho smyslové orgány a rozumové schopnosti. Pro plnění těchto náročných úkolů je nutná pevná sebekázeň, aktivní pozornost, psychická stabilita a vysoký pocit odpovědnosti každého jednotlivce.

Časová kázeň se plně realizuje v oblasti bojové pohotovosti, která je založena na přesných a přísných časových normách různých druhů činnosti jednotlivého vojáka, osádky (družstva, obsluhy) a jednotek.

Např. není slučitelné s časovou kázní vědomě vytvářet časové rezervy v jednotlivých normách jen proto, aby bylo zabezpečeno splnění úkolů při prověrce bojové pohotovosti.

Často dochází k situaci, že jednotky sice již dosáhly pohotovosti k další činnosti (v kasárnách, ve shromaždišti), ale velitel je zdržují, neboť vyčkávají až uplyne plánovaná časová lhůta stanovená pro danou činnost. Takový přístup k plnění časových norem je nesprávný a škodlivý, neboť vytváří v myslích vojáků rozporný názor na bojovou pohotovost. Z jedné strany je na něho vyvíjen tlak, aby po vyhlášení bojového poplachu plnil všechny úkoly v co nejkratší době a současně, v jiné etapě bojového poplachu, je ponecháván zbytečně dlouho v nečinnosti. Tento rozpor vede zcela zákonitě k podcenění významu bojové pohotovosti a tím i k celkovému uvolnění kázně.

Praxe potvrzuje, že pochopí-li vojáci význam splnění svého úkolu pro celou jednotku, prokazují velkou obětavost a iniciativu a obvykle plní všechny stanovené úkoly ve zkrácených časových normách. Naproti tomu, pocítují-li vojáci v praxi denního života své jednotky roz-

por mezi slovy a činy, význam bojové pohotovosti podceňují. Např. nemůžeme věst vojáků ke zkracování časových norem, je-li u útvaru nízká organizovanost života, malá náročnost, povrchnost a hlavně nesprávný příklad velitelů a náčelníků.

Prostorová kázeň je schopnost splnit uložený úkol v určeném prostoru. Tento druh kázně vyplývá z toho, že v podmínkách dynamické a intenzivní činnosti v boji za získání iniciativy a času, při velkých ztrátách na lidech i technice, budou vojska často muset v co nejkratší době měnit cíl svého úsilí, manévrovat, působit bez těsného dotyku, překonávat pásma zamořená radioaktivními látkami ve dne i v noci.

Kázeň hotovostních sil je schopnost obětavě a vzorně plnit úkol hotovostních směn v bojové, strážní, dozorcí a pořádkové službě. Tento druh kázně vyžaduje od všech vojáků značné morální a fyzické vypětí, nepřetržité soustředění všech jejich schopností a dovedností ke splnění bojového úkolu v každé době a v každé situaci. Tak např. u vyčleněných směn vojska PVOS a letectva stačí malá chvilka nekázně k tomu, aby nebyl v čas zachycen a zničen vzdušný cíl, který může být nosičem jaderné zbraně; ta ve svém důsledku může způsobit vlastním vojskům velké ztráty na živé síle, bojové technice a materiálu. Do této kategorie kázně patří též i plnění úkolů stálé bojové pohotovosti vyčleněných útvarů a svazků.

Bojová pohotovostní služba svou velkou zodpovědností vytváří u vojáků příznivé podmínky pro všestrannou výchovu a výcvik vojsk. Na druhé straně, protože je součástí každodenního života některých druhů vojsk, mohou vést u vojáků k otupení bdělosti, pocitu odpovědnosti, k projevům nekázně a nedbalosti vůči služebním povinnostem. Proto je nutné ve výchově vojsk věnovat náležitou pozornost objasňování významu hotovostních sil.

Všechny tyto druhy vojenské kázně jsou navzájem těsně spojeny, a proto není přípustné narušovat ani jeden z nich. Všechny se přímo či nepřímo promítají do všech kritérií bojové pohotovosti.

Zásadní význam má **kázeň v bojovém rozdělení**, které naprosto přesně vymezuje úlohu a místo každého jednotlivce, vozidla, bojové techniky i jednotky v průběhu uvádění do různých stupňů bojové pohotovosti.

Tak např. bojové rozdělení upřesňuje organizaci velení bezprostředně po vyhlášení bojového poplachu (skupiny velení),

zabezpečuje plynulou činnost všech zvláštních skupin (spojky pro vyzkoušení vojáků z povolání, předurčených záloh, rekognoskační sled, střediska pro příjem osob a motorových vozidel, likvidační skupina, nakládací skupiny, regulační a pořádková služba, skupina technické pomoci atd.). Zabezpečuje vyvezení veškeré bojové techniky a materiálu z kasáren v pořadí (koloběžích) podle požadavků taktického (operačního) zámyslu sladěného s konkrétními možnostmi jednotky (útvary) v dané době.

Aby bojové rozdělení tyto požadavky zabezpečovalo, musí být pravidelně a časově sladěno, aby jeho výsledky co nejpřesněji pronikaly od nejnižšího stupně velení ke štábu útvaru. Nejvyšší kázně v bojovém rozdělení musíme dosahovat zvláště při výcviku nebo odvelení jednotek mimo posádku (střelby, taktická cvičení a jiný druh polního nebo speciálního výcviku), při propouštění druhého ročníku ze základní služby, při nástupu povolanců apod.

Nekázeň v bojovém rozdělení může narušit velení a spojení, rozvinutí středisek pro příjem osob a dopravní techniky z národného hospodářství, vyvezení plánované bojové techniky, munice a materiálu v časové normě a tím ohrožit dosažení plné bojové pohotovosti jednotek (útvary) k zahájení bojové činnosti. Proto nekázeň v bojovém rozdělení, která se projevuje často jako jeho formální či nepřesné plnění, není pouze „odborným nedostatkem“ snižujícím konkrétní bojovou pohotovost v dané době, ale je politicky velmi škodlivé. Vede totiž k lehkomyšlnému přístupu k úkolům bojové pohotovosti, k podceňování přijatých opatření a k jejich obcházení a nedodržování.

K dosažení vysoké kázně při bojovém rozdělení je nutné tomuto úkolu věnovat nejvyšší vážnost (přítomnost hlavních funkcionářů) a uskutečňovat pravidelnou kontrolu realizace bojového rozdělení v praxi. Z nedodržení zásad bojového rozdělení je nutné vyvozovat všestranné důsledky.

Vysoká uvědomělá kázeň je nezbytná i při realizaci opatření dalšího kritéria bojové pohotovosti, tj. **včasněho pronikání signálů bojové pohotovosti a vyhlášení bojového poplachu**. Bez vysoké kázně obsluh stálých rádiových stanic sítě centrálního vyzkoušení, obsluh rádiových stanic sítě PVO, leteckých přívodných stanic, obsluh telefonních ústředí a dozorcích orgánů všech stupňů by tento vážný úkol nemohl být splněn v požadovaných krátkých časových lhůtách. Splnění tohoto kritéria vyžaduje současně i vysokou technicko-

technologickou kázeň. Většina bojových útvarů má typizovaná signalizační zařízení, která umožňují vyhlásit celému útvaru nebo jen určeným jednotkám bojový poplach v rozmezí několika vteřin. Nekázní zodpovědných funkcionářů různých stupňů velení dochází však k tomu, že materiál určený ke zkvalitnění pronikání signálů bojové pohotovosti zůstává delší dobu nevyužit ve skladech, čímž se jeho životnost zkracuje. Některé útvary vybudované signalizačnímu zařízení nevěnují potřebnou pozornost a dochází k jeho poruchovosti a tím k jeho dočasnému (někdy i dlouhodobému) vyřazení z provozu. Opravami vznikají finanční, materiálové i časové náklady (nepočítaje práci vojáků, která je odvádí od výcviku).

V současné době je do ČSLA postupně zaváděn nejmodernější, plně automatizovaný systém, který umožňuje vyhlášení signálu bojové pohotovosti od ministerstva národní obrany až k vykonavatelům v minimálně krátkých lhůtách. Pro vyzkoušení vojáků z povolání v bytech i mimo byty je vyvíjeno zařízení, které akustickými signály i fonickými výzvami zabezpečí jejich informaci o úkolech, které mají při uvádění do bojové pohotovosti plnit v rámci povinností uložených bojovým rozdělením.

Čím dokonalejší technika bude v systému vyzkoušení do ČSLA zaváděna, tím větší požadavky budou kladené na kázeň obsluhy této techniky i techniků a velitelů, kteří za bezporuchový provoz odpovídají z hlediska své funkční naplně nebo nejdílné velitelské pravomoci.

V systému pronikání signálů bojové pohotovosti je nutné odstraňovat i takové projevy nekázně, jako je např. opomenutí zapsání se do knihy opuštění posádky a vyplnění telegramu pro povolání do posádky, poruchy u zvonnů do bytů vojáků z povolání, neopravování adres a telefonních čísel v Plánu vyzkoušení a svozu, nehlášení nových objížděk vyvolaných místní výstavbou apod.

Všichni příslušníci ČSLA si musí uvědomit, že opožděné proniknutí signálu vede nejen k nesplnění stanovené časové normy, ale může způsobit nedostatky v celkovém dosažení bojové pohotovosti.

Pro splnění plánovaných časových norem uvádění do plné bojové pohotovosti je velmi důležitá přísná kázeň každého jednotlivce a jednotky při **plnění rozsáhlého množství úkolů v kasárnách po vyhlášení bojového poplachu**. Úkoly musí být plněny přesně v navíceném sledu a pořádku, při zachování maximální organizovanosti. Od vyhlášení signálu bojové

ho poplachu musí vojáci s nejvyšší mírou odpovědnosti za splnění svého osobního úkolu i úkolu své jednotky (obyčejně v noci) vynést a naložit rotní a plukovní materiál a vyvést dopravní a bojovou techniku do prostoru nasednutí.

K vyšší produktivitě této činnosti byla u útvaru ČSLA zavedena řada racionalizačních opatření. Při nakládání materiálu se využívá různých druhů palet a mechanizace, v parcích byla uskutečněna různá opatření k rychlému a organizovanému opuštění kasáren a orientaci řidičů bojové pohotovosti.

Přesto však rozhodujícím prvkem splnění úkolů je kázeň vojáků, zvláště při vyvádění bojové techniky, kdy je nutné dodržet všechny zásady technologického postupu při startování bojové techniky a dosáhnout co nejrychlejšího a organizovaného opuštění parku (v noci s dodržáním zásad světelné kázně).

Uváděná vojenská kázeň je nezbytná i při **přesunu jednotek z kasáren do prostoru soustředění**. Tuto etapu bojové pohotovosti obvykle řídí orgánití velitelé. Přes značnou organizovanost této etapy je splnění časových lhůt stanovených pro přesun závislé v podstatě míře na uvědoměle kázní všech příslušníků jednotky. Např. úspěšný přesun z kasáren do shromaždiště je plně závislý na kázní vojínů a poddůstojníků, kteří samostatně zaujímají svá místa v sestavě rotních a praporečnických pochodových proudů a plní úkoly stanovené jejich metodikou činnosti.

Při přesunech je všeobecně velmi důležitá **pochodová kázeň**, tj. dodržování plynulého tempa přesunu, dodržování vzdáleností mezi vozidly, **světelná kázeň**, **kázeň regulační služby** i **kázeň bojového zabezpečení**.

Zvlášť důležité místo má kázeň při **plnění opatření plné bojové pohotovosti v prostoru soustředění**. V přesně vymezeném časovém rozmezí musí vojáci splnit řadu náročných úkolů v nepříznivých povětrnostních podmínkách a špatné viditelnosti (v noci). To vyžaduje od velitelů vysoké organizační umění a od vojáků, kromě velké zručnosti a dovednosti, i vysokou míru sebekázně a obětavosti.

Přes všeobecné ukázněné plnění plánovaných náročných úkolů v prostorech soustředění projevují se některé nedostatky, které vynaložené úsilí znehodnocují. Tak např. někteří jednotlivci nemají mnohdy s sebou úplnou výbavu a u zbraňového vybavení palebný průměr střeliva, bojové chování, maskování bojové techniky je na nižší úrovni, činnost na trvale platné signály a výkon bojového a strážního zajištění jsou nedůsledné apod.

Příčiny těchto nedostatků vyplývají z nízkých návyků příslušníků jednotek i z malé náročnosti jejich velitelů. Velitelé neukládají v prostoru soustředění konkrétní úkoly, spoléhají na návyky vojáků získané metodickými nácviky a neprověřují s jakou kázní a důsledností úkoly plní. K odstranění těchto nedostatků je nutné zvýšit metodičnost a cílevědomost výcviku v jednotlivých druzích příprav a vypěstovat u vojsk takové návyky, které jim umožní plnit jednotlivé úkony s vysokou kázní, zcela automaticky. Současně je nutné dosáhnout, aby všichni příslušníci štábů, zvláště pak důstojníci operačního směru, si byli vědomi odpovědnosti za splnění všech opatření v prostoru soustředění a zkvalitnili svou kontrolní činnost.

Celkového úspěchu v uvádění jednotek, útvarů, svazků i svazů do jednotlivých stupňů bojové pohotovosti je možné dosáhnout jen **vyšší kázní v systému velení**. V poslední době bylo v oblasti velení dosaženo pozitivních výsledků. Byl zaveden nový systém, který zabezpečuje velení vyváděným vojskům z kasáren ihned po vyhlášení bojového poplachu. Pro velení vojskům v této situaci byla v kasárnách vybudována pracoviště, vybavená různými automatickými, poloautomatickými i mechanickými prostředky a přístroji, které umožňují orgánům velení získat přehled o činnosti vojsk a přijetí optimálního rozhodnutí pro další činnost. Jsou přijímána konkrétní opatření k tomu, aby velitelé byli při uvádění podřízených

vojsk do plné bojové pohotovosti co nejkratší dobu vyřazení z přímého velení podřízeným útvarům. Zkvalitňuje se systém struktury velitelských stanovišť, která jsou maximálně pohyblivá apod.

Přesto však jsou v kázní v systému velení dosud některé rezervy, především v plnění již dříve vydaných nařízení, směrnic a pokynů. Např. je nutné dosáhnout vyšší kázně v plnění rozkazu ministerstva národní obrany o komplexním využití vyváděné bojové techniky k jednotlivým zaměstnáním, dále dovedným skloubením jednotlivých příprav do komplexních zaměstnání zabránit jednoúčelovému vyvádění bojové techniky z kasáren a dosáhnout úspory projetých kilometrů, pohonných hmot, munice i trhavin a ostatních druhů materiálu.

Kázeň můžeme zvýšit též při plánování metodických nácviků bojové pohotovosti a dosáhnout co nejdůležitějšího využití vyčleněného času, zvýšit celkovou náročnost na hodnocení výsledků nácviků a současně využít každého zaměstnaní k procvičení dílčích otázek bojového poplachu (např. rychlé sbalení polní výstroje, příprava osobních věcí pro likvidaci, ustrojení, odběr zbraní, odchod řidičů k vozidlům, vyvádění materiálu atd.). Je nezbytné, aby velitelé a štáby podřídlí úkolům bojové pohotovosti veškerý výcvik a výchovu vojáků, netrpěli kompromisy, polovičatostí a nedůsledností. Podceňování kázně v oblasti bojové pohotovosti je nutné posuzovat jako prvek apolitičnosti a oportunistu v praxi.

Základní podmínky výchovy příslušníků ČSLA k uvědomělé kázní v oblasti bojové pohotovosti

Cílem výchovy příslušníků ČSLA k uvědomělé kázní není vytvořit z vojáků pouhé vykonavatele rozkazů bez vlastní vůle, změnit je na pasivní prostředek k realizaci stanovených úkolů, ale naopak dosáhnout, aby kázeň vyplynula z vnitřní motivace každého vojáka, tj. z jeho vlastní potřeby splnit daný úkol s maximální iniciativou, odvahou a hrdinstvím.

Základem dosažení tohoto cíle je **ideová výchova příslušníků ČSLA**. Jejím úkolem je objasnit vojákům marxisticko-leninský světový názor a politickou linii KSČ a vytvořit u nich pevné přesvědčení o nezbytnosti vedoucí úlohy KSČ v naší společnosti a armádě, o správnosti její politiky a nutnosti angažování se za její realizaci.

Důležitou úlohu mají také směry ideové výchovné práce, které bezprostředně ovlivňují uvědomělý vztah k vojenské službě a vojenským povinnostem a vytvá-

řejí takovou morálně politickou atmosféru v jednotkách, která nedovoluje neukázněným jednotlivcům kázeň narušovat. Jsou to především:

- odhalování agresivní podstaty imperialismu a z ní vyplývající nezbytnosti existence socialistických armád, jejich vysoké a nepřetržité pohotovosti,

- objasňování požadavků soudobé války na vysokou, ukázněnou a sladěnou činnost jednotek a jednotlivců, na přesnost plnění rozkazů a nařízení,

- objasňování ideově politických základů branného zákona, vojenské přísahy, řádů, nařízení a rozkazů velitelů a nadřízených,

- výchova k socialistickému vlastenectví a internacionálnímu v duchu revolučních a bojových tradic strany, lidu a armády,

- popularizace nejlepších velitelů a

vojáků, jejich zkušeností z výchovy a výcviku.

Dalším důležitým činitelem pro výchovu příslušníků ČSLA k uvědomělé kázní je **vysoká organizovanost a racionálnost výcviku a vyplnění osobního volna vojáků**. Je-li čas na výcvik promarněn, plní-li se namáhavé, materiálně nezabezpečené a často po krátké době opět zrušené úkoly, vidí-li voják malou cílevědomost svého odříkání a své iniciativy, vede to nejen k narušení kázně, ale k podlomení bojové pohotovosti jednotky. Obdobně vydávání odporujících si nařízení nebo časté rušení nedávno vydaných rozkazů a vydávání nových, utvrzuje podřízené v názoru, že vydaný rozkaz není zákonem, ale pouze dočasným, bezvýznamným opatřením, které nemusí plnit. Podobně působí i takové prostředí, ve kterém jedinými impulsy činnosti jsou příkazy velitele, nepodpořené vnitřní motivací a angažovaností. Situace, kdy vojáci se s vydanými rozkazy neztotožňují, nebo je ani nepochopili, nevytváří podmínky pro výchovu ke kázní. Neorganizovanost vede nejen k nízké úrovni kázně, ale současně snižuje úroveň vědomostí, dovedností, návyků a psychické připravenosti vojáků pro boj.

Mezi další rozhodující směry výchovy příslušníků ČSLA k uvědomělé kázní, na

nichž závisí další zvyšování bojové pohotovosti, patří:

— všestranné objasňování požadavků KSČ na bojovou pohotovost ČSLA,

— trvalé združňování rozhodujícího významu organizovanosti vojsk pro vítěství v soudobé válce,

— péče o kádry, podpora náročných velitelů, vyzbrojování velitelů nejlepšími zkušenostmi a pedagogickými návyky, kritika těch, kteří přehlížejí nedostatky ve službě a smířují se s narušováním vojenského pořádku,

— propagování požadavků vojenské přísahy, řádů a směrnic, popularizace těch vojáků, kteří je svědomitě plní.

— pozorné studium podmínek života služby všech kategorií vojáků, hluboká analýza sebemenších přestupků proti řádům, odhalování příčin a okolností, které k nim vedly, s cílem operativně je odstraňovat a předcházet jim,

— každodenní stranická péče o způsob života lidí, o jejich volný čas atd.

Nepřetržitě platí zásada, že výchova k uvědomělé kázní je velmi složitým procesem, který probíhá každodenně při jakémkoli zaměstnání i v době osobního volna. Výsledky této činnosti se projevují v plnění jednotlivých služebních úkolů, výtečném a dobrém plnění úkolů bojové pohotovosti.

• • •

Bojová pohotovost způsobuje mnoho obtíží a osobních omezení (u vojáků z povolání omezení ve volnosti pohybu mimo posádku, často i mimo své byty, plánování a určování doby dovolených podle potřeb útvaru, u vojáků základní služby omezené volno k opuštění posádky, vycházek, často i osobního volna po zaměstnání atd.). To vše klade značné nároky na vysokou uvědomělou kázeň, na schopnost podřídit své osobní zájmy často i zájmy své rodiny celospolečenským (armádním) zájmům.

Abyste příslušníci ČSLA pochopili nezbytnost vysoké kázně pro splnění úkolů bojové pohotovosti, je nutné jim vysvětlit úlohu a místo bojové pohotovosti. Každý z našich vojáků musí znát, jaké požadavky v současné době vyplývají z nutnosti vysoké bojové pohotovosti v celku, aby mohl pochopit cíl a smysl úkolů, které plní jednotlivc. Neznámá to, že úkoly bojové pohotovosti je nutné objasňovat všem stejně, ale musí být volen diferen- covaný přístup podle funkčního zařazení. Není-li této otázce věnována pozornost,

budou vojska chápat kázeň pouze z užšího hlediska tj. jako samostatný předmět bojové a politické přípravy, místo toho, aby kázeň považovali za první předpoklad vysoké bojové pohotovosti ČSLA.

Příslušníky ČSLA je nutné vést tak, aby jakýkoli pokus o improvizaci, zanedbání povinností nebo nedodržování stanovených pravidel a norem chápali jako mimořádnou, s vojenskou službou neslučitelnou událost.

Tyto otázky je třeba vojákům soustavně vysvětlovat a zároveň dbát, aby každé vybočení ze stanoveného režimu bojové pohotovosti, které si dočasně vynutí určité situace jednotky, nebo plnění některých zvláštních úkolů, bylo vždy nejen řádně projednáno s nadřízenými, kteří učiní potřebná další opatření, ale vysvětleno i vojákům. V jednotce či útvaru nesmí v důsledku těchto případů vzniknout u podřízených dojem, že z určitých zásad bojové pohotovosti je možné slevit i v jiných případech.

Péče o neustálé upevňování kázně bojové pohotovosti je nepřetržitý proces.